

L Ö G

um félagsheimili.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 3. gr. laga nr. 57 12. maí 1970, um breyting á lögum nr. 77 5. júní 1947, um félagsheimili, hef látið fella meginmál þeirra ásamt 1. gr. laga nr. 47 5. júní 1957 inn í lög nr. 77 5. júní 1947 og gef þau hér með út svo breytt:

1. gr.

Með félagsheimilum er í lögum þessum átt við samkomuhús, sem ungmennafélög, verkalyðsfélög, íþróttafélög, lestrarfélög, bindindisfélög, skátafélög, kvenfélög, búnaðarfélög og hvers konar önnur menningarfélög, er standa almenningi opin án tillits til stjórnmalaskoðana, eiga og nota til fundahalda eða annarrar félagsstarfsemi. Sama gildir um samkomuhús sveitarfélaga.

2. gr.

Í Félagsheimilasjóð rennur skattur af skemmtunum, eftir því sem segir í lögum um skemmtanaskatt.

Verja skal allt að 90% af tekjum sjóðsins til að styrkja byggingar félagsheimila samkvæmt 1. gr. Til þess að hefja byggingu nýs félagsheimilis, er njóti styrks úr sjóðnum, þarf leyfi menntamálaráðherra, enda samþykki hann staðsetningu þess og teikningu. Hann getur sett það skilyrði fyrir styrkveitingu, að sveitarfélag, þar sem félagsheimili á að byggja, láti ókeypis í té viðunandi byggingarlóð. Einnig getur ráðherra sett það skilyrði fyrir styrk úr sjóðnum, að fleiri en eitt félag standi að byggingu félagsheimilis, svo og sett þau önnur skilyrði viðvíkjandi gerð og notkun félagsheimilanna, sem hann telur nauðsynleg til þess, að þau komi að sem beztum notum og séu sem mest við hæfi bæjar þess eða byggðar, þar sem þau eru reist.

Af tekjum Félagsheimilasjóðs skulu 10% renna í menningarsjóð félagsheimila. Skal því fé varið til að stuðla að menningarstarfsemi í félagsheimilunum. Styrkveitingu til menningarstarfsemi einstakra félagsheimila má binda því skilyrði, að tiltekinn hluti aðgangseyris að samkomum félagsheimilisins renni í sérstakan menningarsjóð þess. Skal stjórn félagsheimilisins varðveita þann sjóð, og verður honum eingöngu varið til menningarstarfsemi í því félagsheimili.

3. gr.

Stjórn Félagsheimilasjóðs er í höndum menntamálaráðherra. Veitir hann styrki úr sjóðnum samkvæmt 2. gr. að fengnum tillögum fræðslumálastjóra og íþróttanefndar.

Umsóknir um styrki skal senda íþróttanefnd. Ef um er að ræða umsókn um byggingarstyrk, skal fylgja nákvæm lýsing á húsi því, sem fyrirhugað er að byggja, ásamt greinargerð fyrir þörfinni á félagsheimili á viðkomandi stað og um fyrirhugaða notkun þess. Sé sótt um styrk úr menningarsjóði félagsheimila, skal gerð nákvæm grein fyrir, hvornig fyrirhugað er að verja styrknum.

Ekki má styrkur til byggingar félagsheimilis, hvort heldur eitt eða fleiri félög standa að því, nema hærri fjárhæð en svarar 40% af byggingarkostnaði.

Nú hefur félagsheimili notið eða nýtur byggingarstyrks úr ríkissjóði, auk þess sem fyrir er mælt í lögum þessum, og má þá styrkur samkvæmt þeim ekki nema meiru en svo, að hann ásamt ríkisstyrknum nemi 40% af byggingarkostnaði.

Heimilt skal Félagsheimilasjóði að gefa út skuldabréf til allt að 15 ára með venju-
legum vöxtum til greiðslu á styrk til þeirra félagsheimila, sem byggingu er lokið á eða
eru í byggingu. Menntamálaráðherra gerir, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra og
íþróttanefndar, áætlun um, hvernig væntanlegum tekjum sjóðsins skuli skipt milli
styrkja til félagsheimila og endurgreiðslu á skuldabréfunum ásamt vöxtum, enda
skulu þá tekjur sjóðsins áætlaðar varlega. Heimilt er að veita ríkisábyrgð fyrir þess-
um skuldabréfum.

4. gr.

Nú hefur sveitarfélag eða sveitarfélög forgöngu um byggingu félagsheimilis
og áskilur sér rétt til þess að nota húsið að meira eða minna leyti til annarrar starf-
semi en um ræðir í 1. gr., og skal þá draga frá byggingarkostnaði þess fjárhæð,
sem telja má hæfilega vegna þessara nota, og má styrkurinn ekki nema meiru
en 40% af því, sem þá verður eftir. Án leyfis menntamálaráðherra er sveitarfélagi
óheimilt að taka síðar að nota aukinn hluta hússins til annars en um ræðir í 1.
málsgr. Leyfi menntamálaráðherra slíkt skal sveitarfélagið endurgreiða tiltölulegan
hluta styrksins. Vilji það síðar láta aukinn hluta hússins eða það allt til þeirrar
starfsemi, sem um ræðir í 1. másl., má veita því viðbótarstyrk, svo sem um ný-
byggingu væri að ræða.

5. gr.

Eigendum félagsheimila, sem notið hafa byggingarstyrks úr félagsheimilasjóði,
skal skylt að heimila slíkum félögum, sem um ræðir í 1. gr., í sama bæ eða sömu
byggð afnot af húsinu gegn hæfilegu gjaldi, ef það fer ekki í bága við eðlilega þörf
þeirra sjálfra fyrir það. Fræðslumálastjóri og íþróttanefnd geta með samþykki
menntamálaráðherra ákveðið hámark afnotagjalds slíkra félaga af félagsheimilum,
sem styrkt hafa verið úr ríkissjóði. Verði ágreiningur um, hvort félag eigi rétt á
afnotum af félagsheimili, sker fræðslumálastjóri úr. Úrskurði hans má skjóta til
menntamálaráðherra.

Nú verður samkomulag um það milli eigenda félagsheimilis og annars slíks
félags eða félaga, sem um ræðir í 1. gr., að það verði meðeigandi að félagsheimilinu,
og skal þá við ákvörðun þeirrar fjárhæðar, er það greiðir, miða við, að það verði
hluttakandi í þeim styrk, sem veittur hefur verið til byggingar hússins úr félags-
heimilasjóði eða ríkissjóði. Menntamálaráðherra skal samþykkja slík kaup.

6. gr.

Óheimilt er að selja félagsheimili, sem styrkt hafa verið úr félagsheimilasjóði,
án leyfis menntamálaráðherra. Leyfi hann slíka sölu, skal félagsheimilasjóði endur-
greiddur styrkur sá, sem úr honum hafði verið veittur til byggingar hússins.
Óheimilt er að veðsetja félagsheimili, sem styrkt hafa verið samkvæmt lögum þess-
um, nema fyrir láni til greiðslu byggingarkostnaðar eða vegna endurbóta á eign-
inni. Veðlán þessi mega aldrei nema meiru en $\frac{1}{3}$ hluta byggingarkostnaðar og $\frac{1}{2}$
endurbótakostnaðar.

7. gr.

Nú er eitt eða fleiri af félögum þeim, sem staðið hafa að byggingu félags-
heimilis, lagt niður, og skal þá það eða þau félög, sem starfa áfram, eiga kost á að
taka við húsinu með öllum réttindum og skyldum. Vilji þau það ekki eða séu öll
félögin, sem staðið hafa að byggingu félagsheimilisins, lögð niður, skal sveitar-
stjórn, þar sem félagsheimilið er, eiga þess kost að fá það, ef hún skuldbindur sig

til þess að reka það í þágu þeirrar starfsemi, sem um ræðir í 1. gr. Nú neitar sveitarstjórn að taka við félagsheimili til rekstrar eða vill hætta rekstri félagsheimilis, sem hún hefur áður tekið að sér að reka eða haft forgöngu um að byggja, og skal menntamálaráðherra þá skipa 3 manna nefnd, er gera skal tillögur um, hvernig ráðstafa skuli húsinu. Einn nefndarmanna skal skipaður samkv. tilnefningu félaga þeirra, sem síðast höfðu umráð yfir húsinu, annar eftir tillögum hlutaðeigandi sveitarstjórnar, en hinn þriðji án tilnefningar, og skal hann vera formaður. Menntamálaráðherra ákveður síðan um ráðstöfun hússins, og er honum heimilt að fá það til rekstrar félagi eða félögum, sem um ræðir í 1. gr., eða láta selja það til lúkn-ingar áhvílandi skuldum og endurgreiðslu byggingarstyrks til félagsheimilasjóðs. Það, sem umfram kann að vera, rennur í félagsheimilasjóð.

8. gr.

Sérhvert félagsheimili, sem byggt er með styrk úr félagsheimilasjóði, skal vera sjálfstæð stofnun, og skulu settar reglur um rekstur og afnot þess, hvers og eins, og menntamálaráðherra staðfesta þær.

9. gr.

Ágreiningi, sem verður um skilning á lögum þessum eða um framkvæmd þeirra, má skjóta til ráðherra.

Gjört í Reykjavík, 28. október 1970.

Kristján Eldjárn.

(L. S.)

Gylfi Þ. Gíslason.